

J. R. R. Tolkien - Gospodar prstenova

O piscu:

Tolkien, John Ronald Reuel (1892-1973). Engleski pisac rođen u Južnoj Africi. Kao stručnjak za rane forme engleskog od 1945-1959. bio je profesor engleskog jezika na oksfordskom sveučilištu. U razdoblju prije drugog svjetskog rata bio je blizak prijatelj poznatih pisaca fantastike (Owen Barfield, C. S. Lewis, Charles Williams) koji su zajedno, izmjenjujući međusobno mišljenja, ideje i djela u radu, bili poznati kao grupa The Inklings. Na njihovim redovnim sastancima Tolkienov zamišljeni svijet i njegova hinjena prošlost (feigned history kako je naziva sam Tolkien) dobili su svoj prvotni oblik.

Prva knjiga o Međuzemlju, *Hobit* (*Hobbit*, 1937. g.) nastala je kao bajka koju je Tolkien napisao za svoju djecu i imala je trenutačan uspjeh kod publike i kod kritike, ali je 1951. g. doživjela bitne izmjene kako bi se tekst uskladio sa skorim objavljivanjem prvog dijela trilogije *Gospodar prstenova* (*Fellowship of the Ring*, 1954, *Two Towers*, 1954, i *Return of the King*, 1955). Sve četiri knjige doživjele su još jednu reviziju 1968. g. No kao i kod većine obimnih i razrađenih opusa u književnosti, priča o Međuzemlju objavljena u ove četiri knjige bila je samo dio materijala koji je Tolkien napisao. Nakon njegove smrti objavljen je 1977. g. *Simarillion*, zbirka mitova i epova vilinskoga naroda, koju je Tolkien počeo pisati još prije Prvog svjetskog rata s namjerom da stvori originalnu englesku mitologiju. Knjigu je iz Tolkienovih mnogobrojnih nedovršenih radova i zabilješki uredio njegov sin Christopher Tolkien zajedno s Guyom Guvrielom Kayom. Christopher Tolkien nastavio je s radom na sređivanju očevih zapisa i do danas je objavio deset knjiga pod zajedničkim naslovom *Povijest Međuzemlja*. Osim ovih pet knjiga Tolkien je objavio i nekoliko kratkih radova u obliku pripovijedaka kao *Farmer Gills of Ham* (1949) i *Smith of Wooton Major* (1967), ili u obliku pjesama kao *Adventures of Tom Bombadil and Other Verses from the Red Book* (1962). Tolkien je tokom svog života s dosta uspjeha ilustrirao neke svoje radove, a najveći broj ilustracija napravio je za *Hobita*. Ilustracije koje je sam nacrtao i kolorirao za ovu knjigu su pod brojevima I, II, III, IV, V, dok je ostale kolorirao H. E. Riddett.

Utjecaj koji je J. R. R. Tolkien ostavio ne samo na svoje mnogobrojne čitatelje i na druge pisce u posljednjih pedeset godina, svrstava ga, nesumnjivo, među velikane svjetske književnosti dvadesetog stoljeća.

Dnevnik čitanja:

Knjiga mi se jako svidjela jer je nastavak na "Hobita", istog autora: Tolkiena. Knjiga ima puno zanimljivih i smiješnih događaja. Najsmješniji događaj mi je bio kada se Gimli posvađao sa Legolasem i drugim vilenjacima iz šume Lothlorien jer je on jedini morao nositi povez preko očiju. Strider(Aragorn) je odlučio da svima stave povez na oči uključujući i Legolasu. Legolas se nije lako s time pomirio jer je ipak on bio vilenjak. Najuzbudljiviji događaj mi je bio kada su Frodo, Aragorn, Merry, Sam i Pippin nabasali na Crne Jahače, a najzanimljiviji događaj mi je bio kada su iz Rivendella krenuli Frodo, Aragorn, Boromir, Gimli, Legolas, Sam, Merry, Gandalf i Pippin krenuli uništiti Prsten Vladar (kletva Isildurova). U knjizi ima više pjesama i stranica nego kod "Hobit"-a, ali i više zanimljivijih događaja. Kod knjige mi se jedino ne sviđa što se vatra u kojoj bi se trebao uništiti prsten piše velikim slovom i još kod nekih imenica. Knjiga ima tri djela (Prstenova družina, Dvije kule i Povratak kralja), a izdana je u Zagrebu 1997 godine. U knjizi je nekoliko autorovih ilustracija.

Tema:

Uništenje Prstena vladara.

Mesto radnje:

Međuzemlje

Vreme radnje:

Sva četiri godišnja doba

Knjiga prva**Fabula:**

Na Bilbov i Frodov zajednički rođendan došlo je 144 ljudi, točno koliko su Bilbo i Frodo imali zajedno godina. Na tu su proslavu bili pozvani čak i Sackville-Bagginsovi. Gandalf je priredio nezaboravni vatromet. Bilbo je odjednom nestao. Stvorio se u svojoj sobi, gdje ga je čekao Gandalf. Gandalf je jedini znao da se on poslužio Prstenom. Taj Prsten je imao čarobnu moć: tko god ga je nataknuo postao je nevidljiv. Bilbo je namjeravao krenuti na svoje zadnje putovanje, ali je po dogovoru sa Gandalfom morao ostaviti prsten Frodu. Bilbo se tomu odupirao, ali mu je Gandalf zaprijetio, te ga je ipak ostavio.

Frodo je ušao u sobu čim je Bilbo otišao. Gandalf je objasnio Frodu kakvu moć ima taj prsten i da ga se pothitno mora uništiti. Bacio ga je u vatru na što se Frodo zgrozio, ali na njegovo čuđenje prstenu ništa nije bilo. Gandalf mu je rekao da ga se može uništiti jedino u vatri u kojoj je sakovan. Frodo je rekao da će krenuti na to putovanje na svoj pedeseti rođendan. Frodo je na svoj pedeseti rođendan prodao Vrećasti vijenac Sackville-Bagginsovima. Za suputnike je odabrao Sama i Pippina. Noć pred putovanje Frodo je čuo kako Čiča Gamgee razgovara sa nekom osobom. Sutradan se moralo krenuti na put, a Gandalfa još nije bilo. Trojica hobita su krenula usprkos tome na svoj put u Bucklebury. Na tom putu su im se dogodile nevolje. Frodo, Pippin i Sam naišli su na Crnog Jahača. Brzo su se sakrili pokraj puta. Jahač je njuškao oko sebe. Frodo je iznenada obuzela želja da natakne Prsten na prst, iako mu je Gandalf rekao da to ne radi ni u najvećoj opasnosti. Jahač je odjahao Cestom, a družini je laknulo. Tog dana družina je razgovarala da li je to isti Jahač koji je bio u Vrećastom vijencu. Odlučili su da ne idu više po Cesti jer je preopasno. U slijedećih nekoliko dana naišli su na skupinu vilenjaka kojoj je vođa bio Gildor. Frodo ga je pitao u svezi Crnih Jahača, ali im je on rekao da im ništa neće reći o njima, ako im Gandalf već nije rekao. Ubrzo su došli i u Bucklebury, na posjed starog Maggota. Frodo se sjetio, dok je još živio u Brandy Hallu, da je kod njega krao gljive. Maggot im je ispričao da je kod njega bio čudan svat, visoka osoba u crnom sa crnim konjem i da je tražila njega, Froda Bagginsa. Rekao im je da su mu se psi, Pandža, Derač i Vučina, na smrt preplašili. Na večer je farmer Maggot odvezao kolima Froda, Sama i Peregrina do skele, a usput im je ponio nešto za prigristi. Na pola puta su začuli topot konja. Pomislili su da su to možda Jahači, ali je to zapravo bio Merry. Svima je laknulo. Farmer ih je napustio i ostavio Frodu košaru. Kada je Frodo pogledao košaru osmijehuo se jer je osjetio je miris gljiva. Kod Merrya su ostali jako malo, odmah su slijedeći dan krenuli na put. Na tom putovanje im se i Merry pridružio. Frodo nije htio ići Cestom jer bi se izložili velikoj opasnosti od Jahača, nego je odlučio krenuti jako opasnim putem - putem kroz Staru šumu. Na tom putu im svašta dogodilo – od dobrog do lošeg. Jednom prilikom su zaspali ispod Vrbovog starca. Vrbov starac je gospodario šumom. Frodo se digao da bi se otišao umiti u potoku, ali je bučnuo u vodu. Sam ga je izvukao iz vode, ali kad su se vratili do mjesta gdje su spavali Merrya i Pipina više nije bilo, jedino su Merryeve noge ostale vani, dok mu je tijelo bilo u Vrbovom starcu. Sam se dosjetio

da bi mogli zapaliti drveće, što su i učinili. Odmah zatim Merry je počeo vikati da zgase vatru. Frodo je odjednom počeo vikati na sav glas: U pomoć! . Ubrzo je zastao jer je netko počeo pjevati. Pjesma se činila besmislenom, ali kako im se taj glas približavao Frodo je čuo pjesmu kako zapravo ide. Uto dođe i Tom Bombadil, čovjek koji je pjevao tu pjesmu i spasi Merrya i Pippina od Vrbovog starca. Hobiti su zajedno sa Tomom otišli u njegovu kuću i upoznali Goldberry, djevojku o kojoj je pjesma govorila. U Tomovoj kući ostali su svega par dana. Tom ih je čas prije odlaska naučio pjesmu koju moraju pjevati ako zapadnu u bilokakvu nevolju. Pjesmu su morali upotrijebiti samo jednom, i to kod Grobnog humlja. Ubrzo su došli u svratište Kod razigranog ponija. Tamo se Frodo predstavljao pod imenom Podgorski i upoznao Stridera koji je znao za njihov put. Te večeri su ih napali Jahači, ali nitko nije bio ozlijeđen. Sutradan su krenuli rano ujutro na put sa Striderom, koji im se u međuvremenu pridružio. Usput su kupili izgladnjelog ponija od Billa Papratovine. Sam mu je nadjenao ime Bill. Krenuli su Zelenim putem, prema Vjetrovru. Strider se ubrzo predomislio i krenuo Cestom. Nakon kraćeg putovanja Cestom, skrenuli su sa puta i sišli u zaklon. Trećeg dana odlaska iz Breeja izašli su iz šume Chetwood, približavali su se Muhovodnoj mlaki. Isprva im je dobro naprdovalo putovanje po Muhovodnoj mlaki, ali što su više odmicali kretanje im je postajalo sporije i nepouzdanije. Muhe su ih počele peckati. Frodo je na istočnom nebu ugledao neko svjetlo i upitao Stridera što je to. Frodo je dobio odgovor koji je glasio: Ne znam. Predaleko je da bi se moglo razabrati. Nalik je

na munju koja skače s vrha na vrh brda. Petog dana putovanja su ugledali Vjetrovrh. Na zapadnoj strani Vjetrovra našli su uvalu. Na tom mjestu su ostavili Sama, Pippina i ponije, dok su ustali krenuli dalje. Kada su došli na vrh naišli su na širok prsten od prastarog kamenog zida. Na vrhu su našli na kamen koji je bio ravniji od ostalih i činilo se da je izmakao vatri. Na njemu su ugledali rune. Strider je mislio da stoje umjesto G3 i da znače da je Gandalf bio na tom mjestu trećeg listopada, prije tri dana. Strider je zaključio da je na tom mjestu došlo do bitke i da je tu bilo ono svjetlo koje su vidjeli na istoku prije tri dana. Merry je nešto ugledao i obavijestio Stridera o tome, a Strider se bacio na zemlju i povukao Froda za sobom, a ni Merry nije bio blesav, te se i sam bacio na pod. Svi su se bojali najgoreg, što je Strider i potvrdio. Družina je otišla u šumu i naložila vatru. Ubrzo su ugledali i nekoliko spodoba koje su krenule na njih.

Froda je odjednom obuzela želja da natakne Prsten, što je i učinio. Frodo je mogao gledati Prstenove utvare kakve zapravo jesu, a one njega isto. Odjednom su krenule na njega, a Frodo isuče mač i usklikne: O Elbereth! Gilthoniel! Istodobno zada neprijatelju jak udarac. Noć se prolomi od prodorna krika, a Frodo osjeti da ga je neka oštrica, poput strijele ubola u lijevo rame. Mač se slomio pod njim i Frodo zadnjim snagama skine Prsten s prsta i čvrsto ga stisne u ruci. Kad se Frodo osvjestio, vidio je da je ležao uz vatru koja je još jače gorjela. Sam je Frodu ispričao što se dogodilo. Uto je došao i Strider. Kad je Strider čuo što mu Frodo ima reći, udaljio se i pozvao Sama. Ispričao mu je sve što mu je imao reći i rekao da će učiniti sve što može da pomogne Frodu. Ujutro su krenuli na jug, a to je značilo da moraju ići Cestom. Frodo nije mogao hodati, pa su ga posjeli na ponija. Prije nego što je prošao prvi dan marša, Frodovi bolovi su se pojačali. Na kraju petog dana tlo se počelo uzdizati. U daljini se nazirala još jedna rijeka u kamenitoj dolini napol obavijenoj izmaglicom. Došli su do rijeke Mitheithel, a na njoj je bio Posljednji most preko kojeg prelazi Cesta, a to je značilo da ponovo moraju Cestom. Sutradan su nastavili putovanje. Nisu ugledali neprijatelja, ali je Strider našao blijedozelen dragulj zvan beril, vilin-kamen. To im je ulilo nadu. Prešli su preko mosta. Pippin je ubrzo našao stazu kojom su nastavili put. Naišli su na trolovsku jazbinu te oprezno krenuli dalje. Produžili su stazom i naišli na tri velika okamenjena trola. To su bili oni trolovi na koje su nabasali patuljci i Bilbo, koji su se svađali kako će ih spremit za jelo. Popodne sunastavili putem kojim su vjerojatno išli Bilbo, Gandalf i patuljci. Ubrzo su naišli na Glorfindela koji boravi u Elrondovoj kući. Ubrzo su naišli na Jahače. Glorfindel posjedne Froda na konja i dovikne konju nešto na vilin-jeziku i konj pojuri brže od neprijateljevih. Konj zastane pred vodom, a Jahači počnu vikati Frodu. Prsten! Prsten! Iznenada rijeka podivlja, a neprijatelji i njihovi konji se utope.

Knjiga druga

Kad se Frodo probudio, vidio je da leži u krevetu, u Elrondovoj kući. Frodo upita strop na sav glas gdje je i koliko je sati. Nečiji mu glas odgovori da je u Elrondovoj kući i da je deset sati prije podne. To je bio Gandalfov glas. Gandalf mu kaže da je sva družina zdrava i čitava. Sutradan se Frodo rano probudio. Morali su odabrati tko će sve ići na put. To su bili hobiti, Dunadan(Aragorn ili Strider), Boromir, Gandalf, Gimli(sin Gloinov) i Legolas. Družina je krenula u prosincu

na put, ali je prije toga putovanja Bilbo darovao Frodu vilenjački bodež i košulju od mithrila, koju mu je darovao Thorin. Nisu ponijeli puno prtljage na put. Jednom zgodom nisu mogli proći vrh Caradhras te su morali ići rudnicima Morije. U njima su pronašli knjigu u koju su Balin, Ori i Nori zapisivali događaje. U knjizi su naišli na puno čudnih zapisa. Odjednom su ih napali orci i trolovi. Froda je pogodilo koplje, ali mu ništa nije bilo zato jer je nosio pancirnu košulju od mithrila. Samo se Gandalf nije živ izvukao iz rudnika Morije. Poginuo je u borbi protiv propasti Durinove - Balrogom. Kada je Dunadan pregledavao Froda, vidio je da ima pancirnu košulju od mithrila i da ga zato koplje nije proburazilo. Ubrzo su došli u šumu Lothlorien. Vilenjaci su svima morali staviti povez na oči, uključujući i Legolasa, jer se Gimli protivio da jedini ima povez na očima. Došli su do gospodara i gospodarice Lothloriena koji su ih jako dobro ugstili. Galadriel, gospodarica Lothloriena, je pokazala Frodu i Samu svoje zrcalo u kojem su mogli vidjeti što će se sve događati. Samo je Frodu pokazala Prsten. Jedan od tri koja su bila sakrivena od Saurona. Družina je opet morala krenuti na put, ali su im gospodar Celeborn i gospodarica Galadriel dali čamce i zalihe za put. Prvog dana putovanja čamcima opazili su Goluma. Uspješno su ga potjerali. Utaborili su se kod Kresokama. Tamo je Boromir pokušao oduzeti Prsten Frodu. Zbog toga je Frodo zajedno sa Samom uzeo jedan čamac, a da nikom nije rekao, jer nije htio žrtvovati prijatelje.

Delovi fabule:**Uvod:**

Frodo, Sam i Pippin kreću na put.

Zaplet:

Tri hobita nalijeću na Crne Jahače.

Vrhunac:

Gandalfova smrt u rudnicima Morije.

Rasplet:

Frodo i Sam bježe od ostatka družine.

Likovi:

Frodo, Elrond, Gandalf, Celeborn, Galadriel, Gimli, Legolas, Aragorn, Boromir, Merry, Pippin, Sam i Jahači

Pouka:

Koliko god da je zlo jako, dobro će ga nadvladati